

Evropské právo

12. přednáška - Listina
základních práv Evropské
unie

Listina základních práv Evropské unie

- byla přijata v Nice v prosinci 2000
- bylo třeba upravit práva občanů členských států přímo k EU, tedy na unijní úrovni.

Listina základních práv Evropské unie

- v rámci textu Lisabonské smlouvy je uveden odkaz na Listinu základních práv EU
- nebude součástí textu Lisabonské smlouvy, ale bude závazná na základě odkazu.

Listina základních práv Evropské unie

- na základě Listiny základních práv EU bude lucemburský soudní dvůr EU posuzovat, zda jsou právní předpisy používané v členských zemích v souladu s touto listinou
- je to rozsáhlý dokument (54 článků), má 7 kapitol

Kapitola I - Důstojnost

- Lidská důstojnost je nedotknutelná.
- Musí být respektována a chráněna
- Právo na život:
- Každý má právo na život.
- Nikdo nemůže být odsouzen k trestu smrti ani popraven.
- Zákaz mučení a nelidského či ponižujícího zacházení.

Z judikatury SD: Genové patenty

- Směrnice 98/44 o právní ochraně vynálezů v oblasti biotechnologií vymezuje podmínky, podle nichž je možné v členských státech patentovat vynálezy umožňující průmyslovým způsobem vyrábět, zpracovávat a využívat biologický materiál.

Z judikatury SD: Genové patenty

- Nizozemská vláda žalobním návrhem zpochybnila pravomoc harmonizovat tímto způsobem patentové právo.
- Soudní dvůr tedy neshledal v ustanovení napadení směrnice rozpor s právem na lidskou důstojnost a integritu a žalobu na zrušení směrnice zamítl.

Kapitola II - Svobody

- Právo na svobodu a bezpečí: Každý má právo na svobodu a bezpečí.
- Úcta k soukromému a rodinnému životu
- Právo na manželství a rodinný život
- Svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání
- Právo na vzdělání

Z judikatury SD: Elide Gottardo

- Italka Elide Gottardo pracovala jako učitelka ve třech různých státech Itálii, Švýcarsku a ve Francii, kde též platila sociální pojištění.
- Když se rozhodla odejít do důchodu a požádala o vyměření starobního důchodu italské úřady, dozvěděla se, že jí může být započteno pouze odpracované období v Itálii a ve Francii.

Z judikatury ESD: Elide Gottardo

- SD rozhodl, že při přiznání starobního důchodu se bere v úvahu dobu, během níž byl kterýkoli unijní občan sociálně pojištěn v nečlenském státě, pokud tak – za shodných podmínek – činí v případech vlastních státních příslušníků na základě dvoustranné úmluvy uzavřené mezi příslušným členským státem a nečlenskou zemí.

Kapitola III - Rovnost

- Rovnost před právem: Všichni jsou si před právem rovni.
- Zákaz diskriminace
- Rovnost mužů a žen
- Práva starších osob
- Integrace postižených osob

Kapitola IV - Solidarita

- Právo pracovníků na podnikové informace a konzultace
- Ochrana před neoprávněným propuštěním
- Řádné pracovní podmínky
- Ochrana mladistvých pracovníků
- Ochrana rodiny a zaměstnání

Z judikatury SD Tanja Kreil

- Předběžná otázka vyvstala v řízení o správní žalobě proti rozhodnutí personální služby Bundeswehru.
- Tímto rozhodnutím byla odmítnuta žádost Kreil o zařazení do služby v ozbrojených silách.

Z judikatury SD Tanja Kreil

- žadatelka byla odmítnuta na základě právních ustanovení, která jednoznačně zakazují ženám sloužit se zbraní v armádě s tím, že přípustná je jen služba žen ve zdravotní službě nebo u kapely.

Z judikatury SD Tanja Kreil

- Rozhodnutí o tom, že složení ozbrojených jednotek Bundeswehru má zůstat výlučně mužskou záležitostí, je nejenom diskriminace žen, ale je i v rozporu s principem proporcionality.

Kapitola V - Občanství

- Právo volit a být volen ve volbách do EP
- Právo na uspokojivé správní řízení
- Právo na přístup k dokumentům
- Ombudsman
- Petiční právo
- Svoboda pohybu a pobytu

Kapitola VI - Spravedlnost

- Právo na účinnou právní ochranu a na nestranný soudní proces
- Presumpce nevinny a právo na obhajobu
- Legalita a přiměřenost potrestání
- Ne bis in idem

Z judikatury SD: Ömer Nazli

- V roce 1992 byl turecký státní příslušník Ömer Nazli v Německu zatčen a obviněn pro obchodování s drogami.
- Odsuzující rozsudek zněl na podmíněný trest odnětí svobody v délce 21 měsíců.
- v říjnu 1995 nařídil cizinecký úřad města Norimberku, jeho vyhoštění.

Z judikatury SD: Ömer Nazli

- Právo pobytu lze omezit jen z akutních a osobních důvodů v případě ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti, nikoli z důvodu prevence, přičemž je třeba přihlížet i k možnosti resocializace pachatele.

Kapitola VII – Všeobecná ustanovení

- působnost
- rozsah zaručených práv
- rozsah ochrany
- zákaz zneužití práv